

CJENA lista: U pretplati za četvrt god. K 46.—, za polugodište K 24.—, tromjesečno K 12.—, mjesečno K 4.—, u maloprodaji 16 fil. pojedini broj. OGLAŠI primaju se u urednici lista trg. Cestosa 1

HRVATSKI LIST

izlazi svaki dan u 5 sati jutro.

HRVATSKI LIST* izlazi u nakladnoj urednici JOS KRMPOVIĆ u Puli trg. Cestosa 1. Uredništvo: Silnanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Cak. rač. aus. post. št. 26.796.

U Puli, nedjelja 19. svibnja 1918.

Broj 1024.

Godina IV.

Ceški narodni blagdan.

Svečana manifestacija političkih naroda u Pragu.

Velika svečanost u Pantheonu dne 16. svibnja ove godine naliči mnogo na manifestaciju češkoga naroda dne 13. travnja. „Národní Listy“ i „Slovenki Narod“ donose prikaz te svečane manifestacije, na kojoj je i sada progovorio dr. Kramar, vodeći češki političar i ljubimac češkoga naroda, slavni ministar u opisivajući njegove sjajne prošlosti, Alois Jirásek. Kao 13. travnja, tako i sada bijaše slavljeno pobratimstvo Čeha i Jugoslavena. Ali u koječemu se odlikovala osobito ova ponovna manifestacija: došli su na nju Slovaci, Poljaci, Talijani, a može se kazati, veći „Národní Listy“, da je lirički nastup pjesnika Hviezdoslava (starog Slovačka), govor zastupnika bratske Poljske i besjeda kulturnog, ognjevitog naroda Dantovog, bila uz govore naših dragih gostova jugoslavenskih i naših narodnih glasnika, najkрасnijim momentom svečanosti. Bila je to manifestacija međunarodna: a tko se je sa muzejne rampe osvrtao na talasajuće se mnoštvo, koje je oduševljeno pjevalo i klicalo, morao se osvjedočiti, da ti povijesni trenutci češkog naroda imaju za pozornost jedan i to ne najmanji glavni grad Evrope ondučnosti; ne „srednje“ Evrope i ne Evrope fizičke sile, već Evrope skladnih duša, Evrope čeznutljivih i oduševljenih, Evrope pravednih.

Prvi je govornik bio vodja češkog naroda progovornik, na smrt osuđeni i pomilovani dr. Kramar. U veoma opširnom govoru pozdravio je mlie gostove, oertao je povijest minulih pedeset godina, istaknuo je, kako je narod češki danas jedinstven, kako svi slojevi naroda imaju pred očima samo jedan te isti cilj, kako svi idu za jednim te istim programom, u jednoj te istoj fronti. Istaknuo je čvrstu i nepokolebivu vjeru češkoga naroda u vlastitu snagu, istaknuo je, kako nitko ne zna, koji će u današnjem pobijediti, ali ne će pobijediti za vazda, ako s njegovom pobjedom ne pobijedi i velika ideja pravednosti, koja je danas jedina utjeha i nada milijuna krvavećih srdaca vascijelog čovječanstva. Završilo je: „Za to se danas svi sjećamo krasne prošlosti nepokolebivom vjerom u veliku našu budućnost. Srca svih, koji po svih češkim domajama slave danas povijesni dan, puna su radosnog pouzdanja, da ćemo doživjeti veliki trenutak, kad će u našem Narodnom divadlu zaznjati jasanje nad našom slobodom, nad konačnom pobjedom pravednosti i prava te slobodnog samoodređenja naroda! Ne, češki narod ne će izginiti! Naša zlata, slavenska Praga zasjat će se opet kraljevskim sjajem, i bit će opet, bogdaj, slobodan, slavan i slavan naš dragi narod češki!“

Krasnom i slikovitom govoru ljubimca naroda češkog, Aloisa Jiráskaa, koji je istaknuo, kako češki narod stoji složno na svom prirodnom i historijskom pravu i ojačani vjernim podupiranjem braće Hrvata, Srba i Slovenca čvrsto vjeruje, kako će brzo moći „zajasati pjesmom najvećom, pjesmom slobodnog, punog života“, slijedio je lirički govor slijedog slovačkog pjesnika Hviezdoslava, koji je kao čista slavenska pojava, kao stari duh praotaca razložio u kratkom pjesničkom govoru, e su Slovaci samo maleni ogranak iake češke grane razgranjenog slavenskog stabla. Završilo je usklikom: Slava Česima!

Za njim je govorio profesor književnosti na lavovskom sveučilištu, Poljak Jan Kasprovicz. On reče: Mi svi vjerujemo, da ni češki ni poljski narod ne će izginiti, da ni ratovi ne mogu priveriti njihovog uništenja, da je nad ratom nešto velikog, nešto višeg od ljudskog nastojanja, da će također doći veliki dan pravednosti, da narod češki i poljski ne samo mora pobijediti, nego da već pobjeđuje.

Talijan, poslanik Conci se ispričava, da ne može progovoriti u jeziku Palackog. Donosi pozdrav Talijana, koji da slijede s najvećim simpatijama sve, što se tiče sudbine plemenitog naroda češkog. Veli: Ništa tako ne zbližuje, ništa tako ne pobraćuje, kao zajednička nesreća, kao zajednička persekucija, no koja jača i čeliči značaj naroda i proti kojoj ste i vi i mi napisali na svoj štít: Možete nas skršiti, ali nikada saviti.

Zastupnik Jugoslavena, ljubljanski načelnik dr. Ivan Tavčar. Veli, kako Jugoslaveni rado idu u Prag, zahvaljuje se obim češkim govornicima, koje mi na jugu isto tako štujemo kao i Česi. Mi, Jugoslaveni, veli govornik, duboko osjećamo, kako nam mnogo pomaže češka kultura, koja imade snažan upliv na našu dušu. Mi smo najvjerniji saveznici svome češkom bratu a ujedno i njegovi pažljivi i smjelo velim — veoma talentovani učenici. Pašti ćemo, padnete li vi, pobijedit ćemo, pobijedite li vi. Ali pobjeda nam je sigurna.

Stjepan Srkulj, zagrebački načelnik, i Vojislav Šola, predsjednik nekadašnjeg bosanskog sabora, ističu odnošaje naroda Hrvata i Srba prema Česima.

Iza govora češkog pisca i kritičara F. V. Krejči, završava svečana skupština govorom posl. Staneka, koji veli: Svi su naši slavenski gostovi vidjeli, kako ih je češki narod dočekao i davao im sve, što je imao, te davao na vidjelo svoje najsrdačnije simpatije. Vidjeli smo i kako žene suze. Uz te okolnosti mora se samo izjaloviti pokušaj razdijeliti narode na manje komadiće i onda ih tlačiti. Prevariti će, kao što su se prevarili svi, koji su htjeli lišiti narode njihove slobode (dugo demonstrativno pjeskanje).

Uz pjesmu „Kdož jste boží bojovníci“, koju pjeva pjevački zbor „Hlahol“ zaključuje predsjednik svečanu skupštinu. Svi ustaju kao jedan muž, a prostorijama Pantheonu raznosi se: „Kde domov můj?“

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 18. (D. u.) Službeno se javlja: Talijanska izvidnička djelatnost na jugozapadnoj fronti trajno živahna. Bojna se djelatnost između Osuna i Devollja nastavlja. — Poglavica generalnog stožera. — Dogadjaji na moru. Jedna od naših podmornica, zapovjednik inžinjer poručnik Holub, potopila je 14. t. mj. pred Valonom torpednom veliki engleski razarač. — C. i kr. zapovjedništvo brodovlja.

Njemački.

Berlin, 18. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojištima porasla je preko dana znatno slabija topnička djelatnost na večer. Jaku smetajuća paljba potrajala je čitavu noć. Živahna izvidnička djelatnost dovela je osobito kod Lassignya do žestokih bojeva iz bliza. Mnogostruko smo dopremili zarobljenika. — Jučer smo oborili 16 neprijateljskih ljetala i 1 pripeti balon. — Ludendorff.

* Francuski izvještaj od 18. svibnja na večer: Nema pjesačke djelatnosti. Živahna djelatnost topništva sjeverno i južno od Avre. Na ostalim je frontama dan prošao mirno. — Ljetalstvo: Tijekom 15. i 16. svibnja pogodovalo je povoljno vrijeme djelovanje naših lovačkih skupina. Naši su ljetaci oborili 17 neprijateljskih aeroplana. 18. bio je oboren sa zemlje. Osim toga smo spalili paljbom 4 neprijateljska pripeta balona.

17. svibnja popodne: Tijekom noći žestoka paljba u okolici Rallesa. U smjeru na Menil St. Georges suzbili smo njemački nasrtaj te dopremili zarobljenika. U okolici Canne sur Metz provallala su francuska odijeljena na dva mjesta u njemačke linije te su dopremila 70 zarobljenika, među kojima i 1 časnik. Na južnom brljegu Oise izjalovilo se njemački napadaj na male francuske postojanke u odsjeku Varennes u našoj paljbi. Na ostaloj je fronti noć prošla mirno.

* Izvještaj istočne armije od 15. svibnja: Živahni obostrani topnički bojevi u okolici Doirana i Skra di Lagen. Slabija topnička djelatnost na srpskoj fronti u luku Cernie i kod Bitolja. Unatoč nepogodnom vremenu bacala su engleska ljetala bombe na hambarske u okolici Seresa te su prisilila dva neprijateljska aparata, da sidju iza njihove linije.

* Amerikanaki izvještaj od 16. svibnja: U Loreni bila je djelatnost ophodnja i topništva opet živahnija. Inače je dan prošao u odsjecima, koje držimo mi, mirno.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja: Naše su podmornice u kanalu La Manche i na istočnoj obali Engleske opet polopile 13.000 brutto reg. tona neprijateljskog ladjevnog prostora.

* Mir s Rumunjskom. Javljaju iz Pariza od 11. svibnja: Antonescu, bivši rumunjski poslanik u Francuskoj, izrazio se na slijedeći način o njemačko-rumunjskom mirovnom ugovoru: Ovaj se mir mora shvatiti više kao primirje. Njegove nas odredbe ne preneražuju. To je model takomenovanog njemačkog mira pomirjenja. Karpati, koljevka našega naroda, otmaju se nama u korist Austrijanaca i Mađžara. Dobrudžu gubimo danas u prilog središnjih vlasti a sutra svakako u prilog Bugarske. Naše petroulje, koje predstavlja vrijednost od nekoliko milijarda, plijeni se u korist Njemačke. Naše se žito rekviriše po cijeni, koja je središnjim vlastima po volji. Naše željeznice, naši poštanski i brzojavni uredi prelaze u njemačke ruke. Upravu zemlje kontrolira 6 njemačkih divizija, koje moramo uzdržavati. Njemački je činovnik dodan svakomu ministru u upravnom uredu njegovog odsjeka. To je sadržaj nesretnog mirovnog ugovora.

* Okružja u Češkoj. Brz. dopisni ured doznaje sa kompetentne strane, da će dne 15. t. mj. biti u listu državnog zakona objavljene ministarske na-

redbe o ustanovljenju okružnih vlada u kraljevini Češkoj.

* Iz Finske. „Aftondebladet“ javlja, da je finska vlada odredila, da se pozatvaraju svi socijalistički članovi zemaljskog sabora, koji se još nalaze u državi.

* Ugovor medju Kitajom i Japanom. „Temps“ avlja, da su aljirske vlade bile obavještene o ugovoru, sklopljenom medju japanskom vladom i Kitinom. Svrha ovog ugovora je pripravljanje vojničkog sudjelovanja Japana i Kine, da se stane na put pogrovljima, koje nastaju iz prodiranja Nijemaca i koje ugrožavaju mir na istoku.

* Amerikanski gubici. Iz Washingtona se javlja: Ukupni gubici Amerikanaca od početka rata dalje iznašaju: 2,240 mrtvih, 3,009 ranjenih, 55 zarobljenika i 202 nestala.

Iz Rusije.

M o s k v a, 13. Havas. Pučki komesar za vanjske poslove Cicerin oduslao je svom zastupniku u Berlinu Joffeu slijedeće upute: Saopćujemo Vama, da je jedan dio crnomorskog brodovlja zapustio Sebastopol te krenuo u Novo-Rosijsk. Grof Mirbach upozorio nas na opasnost eventualne navale naših ratnih brodova na njemačke pomorske sile, te na činjenicu, da bi takva navala mogla da prisili njemačko vojno vodstvo, da zaposjedne Novo-Rosijsk. Mi smo odgovorili, da okolnost, što je jedan dio ruskog brodovlja usidren u Novo-Rosijsku, ne predstavlja nikakve pogibe za njemačke pomorske sile. Brest-Litovski ugovor ne priznaje Nijemcima nikakvo pravo, da zaposjedaju ruska područja; baš nasuprot tome mogao bi takav čin pobuditi vjeru, e Nijemci iskorisćuju glasine, što se ne dadu kontrolisati i da izrabljuju iluzorne pogibe kao izliku, da zaposjednu rusko područje u flagrantnoj protimbi sa mirovnim stanjem, koje postoji između Njemačke i Rusije. Molimo, e bi saopćili njemačkoj vladi, da bi postigli obustavu vojničkih operacija, da smo poduzeli sve potrebite mjere, kako se njemačke pomorske sile ne bi bojale napadaja sa strane ruske flote, ako se ova nalazi u Novo-Rosijsku. Molim da upozorite njemačku vladu na to, da sadašnje stanje stvari pobudjuje u ruskom narodu uzrujanost, koja je naša izražaja u čitavom nizu tendencioznih vijesti juče-rašnjih novina, prema kojima se namjerava prekinuti diplomatske odnošaje između Njemačke i Rusije. Mi smo ove glasine odmah dementovali, ali nikakvo uvjeravanje sa naše strane ne će koristiti, budu li se njemačka politička djela protivila našim izjavama. Upozorite na ozbiljnost, što u sadašnjem momentu mogu imati nemiri.

M o s k v a, 13. Havas. Uslijed tobožnjeg napadaja na jednu njemačku podmornicu u Crnom moru saopćili su Nijemci, e će sve naoružane brodove na Crnom moru, uključivo one, na kojima se nalaze mornari crnomorske mornarice, smatrati neprijateljskim brodovima.

B a s e l, 14. Havas javlja iz Moskve, da se je poklisar Udruženih država povratio u Vologdu. — Četiri su novine bile ubustavljene, pošto su nagovijestile njemački ultimatum. — Lenin brzojavlja na sve prehrabene institucije, te traži bezodvlačnu pomoć za Petrograd, koji se nalazi u očajnom položaju. Kako doznaje „Neue Korrespondenz“ iz Petrograda, vlada tamo već čitave sedmica velika oskudica. Množica, koja je podsjedala dućana, morala se ratjerati sa crvenim gardama. U raznim tvornicama, osobito u Putilovskim radionima, nječkaju se radnici prihvatiti se posla. U različitim pregradjima, u kojima se već četiri dana ne dijeli kruh, buknuili su nemiri.

Putovanje carske dvojice na Balkanu.

S o f i j a, 17. (D. u.) Bug. brz. ured javlja: Car i kralj Karlo te carica i kraljica Zita prispješe na putu u Sofiju u Niš. Njihova su Veličanstva primljena na kolodvoru od generalleutnanta Nerecova, načelnika vojničkog nadzora u području Morave, od ministra za željeznice, poštu i brzoyave Kozličkog i od drugih ličnosti. Car si je ove oao predstaviti. Nato je pred vladarom defilirao jedan bataljun, te se je vladar zahvalio generalu. Toševu i podijelio odlikovanja časnicima i momčadi. Uz povike „hura“ sa strane sakupljene množice i uz zvukove carske himne krenuo je dvorski vlak dalje.

S o f i j a, 18. (D. u.) Carska je dvojica stigla danas u 3 sata u Sofiju. Na kolodvoru su dočekali visoke gostove: prijestolonasljednik Boris i princ Ciril. Na putu u kraljevski dvorac pozdravljena su Nj. Veličanstva od pučanstva velikim ovacijama. U kraljevskom je dvorcu dočekao carsku dvojicu car

Ferdinand i princeze. — Danas se daje u kraljevskom dvorcu svečani ručak. Poslije ručka obdržavat će se primitak.

iz Ukrajine.

Petrograd, 9. Raspravljajući o događajima u Ukrajini piše „Djen“, da je novi diktator Skoropadski u puno većoj mjeri Rus negoli Ukrajinac i zastupnik onih krugova, koji žele novoujedinjenje s Rusijom i radi toga restauraciju. Državni prevrat u Ukrajini znači ozbiljnu opomenu za Rusiju, kojoj su uvjeti za restauraciju mnogo veći negoli u Ukrajini. — „Riječ“ piše, da Radu nije podupirala nijedna socijalna stranka, dok Skoropadski i njegov program odgovaraju posve interesima ukrajinskog pučanstva. — Prevrat u Ukrajini dao je i listu Maksima Gorkoga povoda, da se bavi s pitanjem uspostave ruske države. — U ostalom spominje se u novinama, da je Skoropadski bio štićenik velikog kneza Mihaila Aleksandroviča. Iza poraza u Galliciji pisao je Skoropadski caru list, u kojem mu je savjetovao, neka sklopi mir i neka se sporazumi sa središnjim vlastima. Srpnja prošle godine priopćio je Skoropadski otvoren list, u kojem je zastupao ideju, da „Kijev mora postati opet središtem ruske kulture, iz kojega mora da izadje ideja novog ujedinjenja ruskih zemalja“. Zajedno s Rodziankom sastavio je Skoropadski 1914. izvješće, u kojem je ustanovio, da ukrajinski narod kao takav ne postoji i da su nacionalistički i separatistički pokreti u Ukrajini umjetno djelo austrijskih spleta.

Prehrambeno pitanje kod centralnih vlasti.

U jučerašnjem smo našem listu priopćili priznanje njemačkog središnjeg žitnog ureda, da po svojoj prilici iz Ukrajine neće doći ništa. Radi toga morao se skrčiti obrok brašna što se dijelilo njemačkom pučanstvu, a da se ne može nadati nadoknaditi tog manjka povišicom količine drugog živeža, osobito mesa. Prekjučer smo donijeli govor njemačkog cara, koji je u Aachenu kazao, da su u Berlin stigle već prve pošiljke hrane iz Ukrajine. Nećemo se upuštati u pretresivanje u ostalom veoma škakljivog pitanja, zašto središnji ured za žito obavješćuje svog cara na jedan a pučanstvo na drugi način. Mi smo već odavno znali, da iz ukrajinskog žita neće biti ništa, a ovo nam uvjerenje nije diktirala zloba već hladni račun. A danas imade još manje nade nego li ikadja, da ćemo u dogledno vrijeme osjetiti polakšicu u prehrani uslijed dopreme zaliha iz Ukrajine.

Ne vjerujemo u to, da su naša centralna mjesta bila tako naivna, e bi vjerovala u riješenje sviju prehrambenih poteškoća radi toga, što je Ukrajina sklopila s nama mir. Najprije je Ukrajina bila uslijed dugotrajnog rata sama iscrpljena. Ma da je zemlja bogata, morala je nositi najveće vojne terete i ne samo, što je poslala u vojsku najbolje sile i to u većoj mjeri negoli ostala Rusija, već je morala preuzeti direktnu opskrbu ruske revolucionarne vojske na zapadnoj i jugozapadnoj fronti, koja se uslijed poteškoća u dopremi morala uzdržavati od zaliha zemlje. Ukrajina je prema tome manje producirala više negoli obično hrane izdala. Uslijed revolucije i dugotrajnog je rata nastupila također u Ukrajini velika skupoća. Novca je bilo i suviše. Seljaci su davali svoje proizvode samo uz nečuvane cijene ili u zamjenu. Pošto nije bilo baš puno toga, što bi se moglo mijenjati, ograničili su se seljaci na obradivanje zemlje u onoj mjeri, što im je bilo potrebno, da sami sebe prežive. Tko će obradivati polja u priloge ratnih rekvizicija? I oni, koji su ostali kod kuće, proizvodili su manje dakle negoli obično. Konacno smo sklopili s Ukrajinom takav ugovor, da ćemo izmjenjivati naše industrijalne proizvode za ukrajinsko žito.

Takve bijahu dakle prilike, kad se sklopio „mir“ s Ukrajinom. Samo onaj, koji je imao štagod da mijenjati, mogao je nešto dobiti iz Ukrajine. Ali što smo zapravo imali mi da mijenjamo? Da od tog mijenjanja nijesmo imali baš ništa da očekujemo, bilo je poznato čitavom pučanstvu, a pogotovo i našoj centralnoj vlasti. Zašto se je dakle zavaravao narod ljudim i besmislenim nadama, zašto se zabranjivali stvarni prikazi o ukrajinskoj pustolovini? To ostaje tajna za sva buduća vremena!

Poznato je, da ratno područje nikad ne može da producira onoliko, kao zemlja, u kojoj vlada mir, kao zaledje. Za vječita će vremena ostati neobjašnjeno, zašto je njemačka i austrijska vojska unišila u Ukrajini, kad se moglo predvidjeti, da će se tim izazvati uništavanje i onih zaliha, koje su bile u zemlji na raspolaganje i da će se time još ogorčiti seljake, tako te će sustezati nam u još većoj mjeri svoje zalihe, nego li bi nam bili prije uskraćivali. Luda je varka, da bi se moglo sa nekoliko divizija ili zborova uspostaviti u Ukrajini, u kojoj je sav narod naoružan i uzburjan, takav red, te bi se moglo seljake prisiliti na obradivanje zemlje. Ukrajina broji 50 milijuna pučanstva, a samo za običnu policiju potrebna bi u toj zemlji bila policija od 250.000 momaka. Pomislimo li, da je narod naoružan, da nema više ni traga starom državnom poretku, uvidjet ćemo, da bi taj broj bio premalen, samo da bi se uzdržavao red i mir u zemlji, a kamo li, da se još seljake prisiliti na rad. Vojska, koja je unišila u Ukrajini, bila je

premalena, e bi se zajamčilo primjerenu produkciju zemlje; njezin je postupak samo mogao ogorčiti još više pučanstvo i stvoriti potpun kaos u zemlji. I taj kaos vlada danas u većoj mjeri, negoli prije.

Nasilnim se sredstvima nije moglo preoteti ukrajinskom seljaku baš ništa ili jako malo. Robe za izmjenu nema, kako su to priznala sama njemačka zvanična mjesta. S austrijskim i njemačkim se novcem ne može u Ukrajini kupiti baš ništa, jer se i sa ruskim novcem teško štagod dobije. Sada su austrijska i njemačka vlada sklopile s Ukrajinom valutni ugovor, koji je svakoj državi osigurao 400 milijuna kruna u ukrajinskom novcu. S tim novcem dobit će svaki austrijski i njemački podanik 1 kilogram brašna i to, bude li se to brašno prema ukrajinskim cijenama veoma jeftino kupilo. A što će biti kasnije? Dotle nas je dovela politika pruskih generala. Ruski je poklisar u Berlinu, Joffe, izjavio, da bi se iz Velike Rusije dalo mnogo živeža izvesti u središnje države. Manje plodna i siromašnija Velika Rusija imade dakle živeža, Ukrajina ga nema. To je posljedica politike generala i vojnika, kojima je vojnička operacija početak i svršetak života pojedinaca i država. Da nijesmo iznudili prelom između Ukrajine i Velike Rusije, da smo pustili boljševicima vlast u Ukrajini, koji su tamo imali većinu pučanstva za sobom, bile bi zalihe živeža, u koliko su još postojale, osvale neprikracene, bile bi se prilike brže ustalile i uredile, kako su se već uredile u Velikoj Rusiji, gdje i bez njemačkih okupacionih zborova vlada bolji red i veći mir, negoli u Ukrajini. Ali general Hoffmann je dobio pravo; posljedice za to ne nosi general Hoffmann već pučanstvo Njemačke i Austro-Ugarske.

Ali i bez Ukrajine bilo bi se dalo urediti u Austriji aprovizaciono pitanje; ako već ne sasvim popraviti, to barem znatno poboljšati. Poznato je, da naša aprovizaciona kriza ne izvire iz nedostatnosti plodne zemlje, već jednino iz nestašice radnih sila. Čim je na istoku svršio rat, predložili su slavenski zastupnici u parlamentu, neka se otpuste godišta od 42 godine dalje. Ova se predlog smatrao gotovo vjerojatnom. Ali u tom je predlogu bio sadržan spas države. Vojska ne bi bila izgubila mnogo na ratnoj snazi, pošto je poznato, da ljudi od 42 godine dalje su više na teret vojnoj upravi nego li na korist. Ovim bi se ljudima bilo povratilo poljodjelstvu i industriji skupopcene radne sile, koje posvuda nekostaju, bilo bi pomozeno poljodjelstvu, industriji ali također i državnoj cjelokupnosti. Kao druga prolazna mjera do nove žetve moralo se nešto priličiti na Madžarsku, koja kriomčarenom robom pravi lihvarske poslove sa siromašnim austrijskim pučanstvom. Zašto da baš Ugarska živi bolje od austrijskih pokrajina, zašto da se baš Ugarska bogati na trošak Austrije, zašto da se radi Ugarske gospodarski upropašćujemo?

Rat će žalbože unatoč svim ofenzivama po svojoj prilici trajati još godine. Pošto smo se odlučili za rat i ne za mir, bilo je potrebno pripremiti se na što dulje trajanje rata. Ali to se opet opustilo iz trenutačnih vojničkih razloga, a bilo je u slučaju nužde još uvijek moguće, pozvati otpuštena godišta pravodobno pod oružje, kao se to na primjer učinilo u Francuskoj, koju je prigodom zadnje ofenzive bila u mnogo neprijateljem vojničkom položaju, nego li što je sada Austrija. Ali uzalud su kod nas svi dobri savjeti, svi predlozi, sva poštena nastojanja.

Političke vijesti.

Kobna austrijska pitanja.

Pod tim naslovom piše „Chemnitzer Volksstimme“: Predočimo li si najnovije događaje u podunavskoj monarkiji, javljaju nam se kao simboli imena slijedećih lica: Czernin, Burian, Wekerle, Tisza. Što predstavljaju u zbilji ova imena? Czernin: Pojavio se kao živi prosvjed proti truloj izrabljenosti diplomacije visokog plemstva; govorio je javno demokratski a tjerao je tajnu diplomaciju visokog plemstva kod sklapanja mira s ukrajinskom „vladom“ i s Rumunjskom; propao je radi svog renegatstva, jer se je podrugivao demokratskim načelima, kojima se je imao zahvaliti, da se je popeo više, jer je zatajio svoju slavensku narodnost, kad je napao svoje češke sunarodnjake i uslijed sklonosti njemačko-građanskog aneksionizma. Nevjera udarila je svog gospodara. — Burian: Jedan od glavnih krivaca zločinu grofa Stürgkha, povjerenik ugarskog velikog agrarstva, nositelj sviju oštrih mjera protiv srpskog i rumunjskog izvoza žita i marve, dugogodišnji upravitelj Bosne i Hercegovine u čisto ugarskom, Austriji posve neprijateljskom smislu. — Wekerle: Zastupnik „demokratskog“ ugarskog imperijalizma; kao takav u znatnoj opreci sa Burianom, koji bi feudalnim metodama htio postići isti imperijalistički cilj, i s njegovim gospodarom i majstorom Tiszom. Htio bi na svaki način da madžarskoj manjini zasigura supremaciju u ugarskoj kraljevini; radi toga pomirio se je s Tiszom u kompromisu o izbornoj reformi te je ustao protiv toga, da bi vojnička služba u ratu dala izborničko pravo; ta, slavenski, rumunjski i njemački su podanici Ugarske dali baš neugodan broj vojnika... Doduše je istina, da se time smanjuje broj izbornika od 3 milijuna na 2.7 milijuna; ali ovo se 300.000 glasova odbija gotovo isključivo od nemadžarskih naroda... Tisza: polu Burian, polu Wekerle. Imperijalist za volju veličine ugarskog magnatstva. Nepri-

jatelj Slavena u Ugarskoj, jer njihova maloseljačka kolonizacija ugrožava, u opreci sa nevoljom „junaka“ puste, polusužanjskih madžarskih čičoša, rentu veleposjeda. Neprijatelj demokratizacije u Austriji, pošto bi se demokratska Austrija oslobodila od ugarskoga štitništva; neprijatelj „demokracije“ Wekerleove boje tako dugo, dok mu je sumnjiva koncesija u priloge Slavena, Rumunja, Nijemaca i industrijalnog proletarijata. Bez osobnog častoljublja ali strastven i neustrašiv borac za interese vlasti i novčarke svoje klase. Po ovom uvodu bavise list sa vijestima, da će se Dalmacija prikloniti Hrvatskoj-Slavoniji a Bosna i Hercegovina izravno Madžarskoj. List kaže, da se Bosna i Hercegovina po madžarskom shvaćanju ne smiju pripojiti Hrvatskoj-Slavoniji, pošto bi u tom bili ujedinjeni svi Srbo-Hrvati monarkije osim onih u Banatu (u Bački i Istri, Op. ur.) u jednu cjelinu. Ova bi zemlja bila narodno kompaktna i po broju stanovništva tako znatna, te bi u dogledno vrijeme nastupila u habsburškoj državi kao treća samostalna skupina. Radi toga mora se Bosna i Hercegovina priključiti Madžarskoj, a to se po novoj izbornoj reformi Wekerleu dađe provesti i bez ugrožavanja madžarskih interesa. Bosanci i Hercegovci bili su doduše najjunakiji i vojnici, ali kad bi svaki junak bio u Madžarskoj izbornik, znatno bi spao broj madžarskih zastupnika. Prema statistici (u ostalom madžarski fabrikat, Op. ur.) imade u Ugarskoj 48 posto Madžara, a poslije aneksije Bosne i Hercegovine spao bi ovaj broj na 35 posto. Iza kako je Wekerle učinio svoju koncesiju Tiszi, ne postoji više ova pogibelj. Samo nekoliko će Bošnjaka imati pravo, da biraju u sabor, u glavnom samo turski veleposjednici a njihovu brzu madžarizaciju ne priječi baš ništa. Svi putevi vode u Sarajevo. Slučaj je htio, da je branitelj prava srpstva bio umoren u Sarajevu od fanatičkog Velebrna. A time nije još postignuto sve: mora se posebice ubiti i duh mrtvoga, duh demokracije i napredujuće pravde. Oni, koji izvršuju taj krvnički posao, zovu se: Burian, Wekerle, Tisza a njihov je slijedbenik bio svijlesno ili nesvijlesno Czernin. Do kakve će strane eksplozije to dovesti? A što će biti s nama, Nijemcima njemačke države, koji smo tako usko vezani sa habsburškom monarkijom te stojimo tako „sjažno“ osamljeni na svijetu. To je razlog, zašto su austrijske brige i naše brige preko momentane konstelacije svjetovnog rata. — Tako se to pita „Chemnitzer Volksstimme“ a mi bi im mogli odgovoriti jedino sličnim pitanjima.

iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. Imaju li pak i Slovenci svoje državno pravo kao na pr. Hrvati, Česi i Poljaci? Na to pitanje prima „Slovenski Narod“ ovaj odgovor: Slovenci imadu svoje državno pravo, jer su bili prema vlastitom ustavu na svojem području u samostalnoj i nezavisnoj vojvodini Korutanskoj državno organizovani. Svijet, koji je opsizala slovenska država, tvori po svojim prirodnom vlastitostima zemljopisnu cjelinu i gospodarsku jedinstvenost te imade uslijed toga sposobnost narodnog područja za državnu tvorbu. Da je uprava slovenske vojvodine Korutanske poslije dva stoljeća vlastitog državnog života prešla na početku IX. vijeka u ruke tuđinaca, ne mijenja mnogo na bivstvu slovenskog državnog prava. To znači razvoj slovenske državnosti uz promijenjene okolnosti naravno na šteto slovenske narodnosti. Takodjer pod tuđom vrhovnom oblašću i za vrijeme vojvoda tuđe krvi tvorila je vojvodina Korutanska, osobito u dobi nasljednika Karla Velikog posebno upravno područje. Dapače unuk Karla Velikog, vojvoda korutanski Kalman, pokušao je da se otrese svake vrhovne oblasti te da postane nezavisan vladar, te je i u tu svrhu tražio pomoći pri moravskom knezu Ratoslavu. Uslijed dlobe austrijskih zemalja god. 1564. krajine su vojvodine Korutanske: Koruska, Stirska, Krajina, Goriška i Istra tvorile posebnu skupinu s imenom unutarnja Austrijska, koja je imala državopravno istu samostalnost prema njemačkom caru, kao bilo koja druga kneževina. Ustoličenje koruskih vojvoda na Gosposvetskom polju prema starom slovenskom običaju bijaše državopravni akt, kojega možemo pripisati samo s n. pr. krunjenjem za češkoga kralja. Pravo slovenskog naroda na ustoličenje koruskih vojvoda bijaše priznavano do cara Franje I., koji je posljednji dne 16. veljače 1823. potvrdio pravo seljaku — knezu. Koruski vojvode su imali pravo na državnom saboru slovenski odgovarati i slovenski se braniti, njihovi feudalići pak njima vjernost slovenski prisizati. Iz toga je vidjeti, da su se zemlje vojvodine Koruske smatrale za slovenske, te da je njemački živalj bio još u manjini. Tekar za carice Marije Terezije počelo se sa sistematskim ponijemčivanjem i tada je brzo počela jezikovna granica pomicati se prema jugu u Koruskoj i Stirskoj, te se počelo stvariti kompaktno njemačko područje. Ali uslijed industrijalizacije nastaju u novodoba u ponijemčenom području znatne slovenske manjine, koje daju sjevernoj Koruskoj te Gornjoj i Srednjoj Stirskoj faktično značaj dvojezičnosti. Koruska je jezgra slovenskih zemalja i nositeljica slovenskih tradicija i slovenskog državnog prava. Ako se takodjer prenijelo kasnije upravno sudište za Nutarnju Austrijsku u Gradac, nije se s time ništa bivstvenog promijenilo, jer se radilo o pro-

nim obzirima
avnog prava
nici zemlje,
du uslijed
vodine Korut
ci doseljenih
avnog prava
e Korutansk
skom ili jug
ne će samo
skim manjin
om stanovni
dnje Stirske
morskoj obal

Milodari z
rave našeg l
učila je tvrtka
nu u mjesec
v. Škabica
jednim Mar
nit čemo nal
lović šalje
držanih 10 sa
že g. Franj
lić, Dajč
kupno K 166
kupno K 57.
vala!

Ravnatelj
tru primilo
jedeće prino
jesečni princ
tim Hlača, M
ragutina Rog
ru gdje. A
Voloskom K
eci, na skupš
lica Sabljic
araždin K 30
ovna K 155
ovnika Posav
dar puk. Fer
ić, Ivanić-gr
00 god. rođ
ke Novine“.
Ali Lošinj, s
ug“ u Zagre
sko za uslu
ka blagajna,
reb K 20; g
asnika 96. p
ukeš, učitelj
K 188; gosp
Marij Maričić
anko Dujak,
ukovnije, B
ješ, puk. B
ješ. puk.
podružnica, S
sauer, nadb
lavka u Opat
abave 1. tra
otičima K 3
obitelji Hinka
Pero Magdić
Pavla Magdić
ničkoga hone
rodnih Nov
njica Sabljic
gosp. Otto
upravne op
zajna, Križev
Volosko, razl
gdje. Ludovil
pravnja u dru
ski porezni u
nice K 20; g
u društvu K
gosp. dra.
S., veteržac,
omladina čis
travnja o. g.
mobor K 25
Općina Brinj
čić, Zagreb,
ljekarna Peci
dana hrvat.
nih K 15;
K 200; saba
Tomasića u
darovatelj i

iz Pazin
u „Hrvatski
istine, zato
ispraviti kaka
386 kg, od
sam ja vrilo
vale po K 8
mesa. U dol
lega g. Dimi
dalo vojnicin
Dučić, Grzeti

centralistička socijalna demokracija služi se vladinim dopisnim uredom za širenje svojih pretnja protiv vlade. Ovaj iluzorni je radikalizam suviše proziran, e bi se ga smatralo više vrijednim od realnog, slurnog i za narod jedino korisnog rada.

Savremeni pojavi Gradački „Arbeiterwille“ piše pod gornjim naslovom: Danonični pojavi dokazuju, kamo nas je rat doveo. Sada zaplamti ovdje, sada tamo. Gradačka stavka nije sigurno bila svjetovno-politički događaj, ali je izrasla, kao što i slučajevi na drugim mjestima, iz doba. Imade slijepih i gluhih, koji traže „dušu urote“ i začudno jakih, koji misle, kako bi silom sve postali. Ali dok se muče traženjem i pretresivanjem, što im valja učiniti, da se popravi poremećeni poredak, dešavaju se bliže ili dalje stvari, koje traže isti rad. Bez logike i bez unutarnje veze zbijaju se događaji. Zato imade svuda i patlja. Ali luškaše trazi se uvijek među radnicima. Kaže li na kojem mjestu radnik nekolicno više jakih negoli oštih riječi, odmah je „kolovodja“, a s tim izrazom iz starih vremena unišao je kod nas i predožnjački duh.

Dr. Wokerle i savez naroda. Dr. Wokerle i ostali ugarski političari igraju još uvijek svojim pojmovnim ciljepodlačenjem, dijeleći vasclo svijet u narod i u narodnosti i shvaćajući Wilsonov savez naroda — difficile es satiram non scribere — sa madžarskog stanovništva. Savez naroda, ne znači savez država već zalista naroda. Svaki narod mora da dobi svoju državnost i samostalnost, a kao takav priključit će se sveopćem savezu naroda, u kojem će veliki i mali narodi biti ravnopravni, veliki jednaki malima.

Hrvate, Slovence, dakle dobre dvije trećine sadašnje Ugarske po zemlji i po pučanstvu. Preobrazba Ugarske u tom smislu nije samo potrebna za savez naroda, već također za mir na jugozapadu Europe, u prvom redu na Balkanu. Poznato je već odavno, da je Madžarstvo naš kamen smutnje na Balkanu. Hoćemo li imati uopće mir u našoj državi, moramo da podstrijemo krila onom pljetilicu, koji si utvara da je orao, i opredijeliti mu kokošinjak, koji njemu pripada, i ništa više.

Prosvjeta.

„Rod Jurija Klemenčića“. Češki napisala Marié Gebauerova. Izdao J. Laichter, Vinobradý — Praha. Rod Jurija Klemenčića jest roman iz života koruskih Slovenaca. Češka spisateljica odvažuje se zavhatiti život u planinama, što no ga provodi najugroženiji dio slovenskog naroda. I može se reći da joj je to uspjele. Ona, Češkinja, stupa među slovenski puk, upozna se sa običajima puka te sa svim manama i prednostima cijelog naroda uopće a stare kuće Klemenčića napose. Stari bogati Klemenčić daje dva sina u škole, hoće da oba budu svećenici. Prvi, stariji, izvrši očevu želju, ali za to pregovori mladjeg da od toga odustane, naučiv, što znači biti svećenikom protiv svojoj volji i boriti sa svojim prirodnim osjećajima. Mladji se daje na medicinu. Život svećenika, koji uza sav napor ne može da se otme svojim prirodnim osjećajima i da si ne uzme ljubljenu djevojku, te radi toga ga otac iz kuće izopći i ne će mu pomagati i ako imade veliki upliv u odlučujućim katoličkim krugovima. Život mladosti u planinama iznosi nam spisateljica u ljepom a ipak realnom svijetlu, boj između starog i novog, borba za opstanak protiv ekspanzivnom njemačkom elementu, pitanje vjere i crkve, ženitbe, bračnog života, najveće filozofske misli redaju se tu u šumskim hladovitim dubinama uz bezbrižan život pastira. Cijeli se roman odlikuje slikovitim, jasnim pripovjedanjem, sva se ta velika pitanja rješavaju u život, skoro bezbrižnom razgovoru. Uz stare simpatične tipove nalazimo u romanu novu modernu generaciju, uz veseo razgovor mladih studenata redaju se socijalna, gospodarska, kulturna i politička pitanja, a za svako se nalazi jednostavan prikladan izlaz. Uz veselu i marljivu planinsku Slovenku, bujno i živo djevojčce, koja se bezbrižno odaje zahtjevima prirodnog nagona, upoznajemo tu staru radnju i pošteni gospodariću, koja hoće da sve učini za čast roda.

Uz mladu vrućekrvnu i lahkomnu vlastelinku s idealna, sanjarska, talijanska, aristokratska djevojka. Svi ti prirodni kontrasti, sve zanimivosti planinskog života ocrtaie su vjerno u tom romanu. Knjiga zaslužuje pažnju Jugoslavena, te upozorujemo nju naša prevodna izdavačka društva.

Marija Peruško
Mate Baranović

Vjenčani.

PULA, dne 20. svibnja 1918.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Sedmica cara Karla.

Od čistoga dobitka kinematografa pripast će 10 posto Zakladi cara i kralja Karla za ratnu opskrbu.

Nirvana

Igrokaz iz Indijskegoga u 8 čina.

Početak: 2:30, 4:20 i 6:10.

Ulazne cijene za ovaj film:

I. mjesto K1:20; II. mjesto 0:10.

Ući se može kod svake slike.

Revinteljstvo al prilikama pravo promijeniti raspored.

Mreža „mlgavica“

prodaje se sa više predmeta za popravljanje mreža. Uplatiti se kod J. Mate, Trg Cistoza br. 1.

Danas u nedjelju

Caicus Julius Caesar

sa prologom i pet čina. (I. dio).

— Predstava traje sat i pol —

Ulazne cijene za ove predstave: Rezervirana mjesta K 1:60, I. mjesto K 1:40, II. mjesto K —50.

Sutra II. dio.

U trgovini pokustva, Fil. Barbailića, u Šilanskoj ulici, prodaje se novo priepjelos pokuštvo.

Oglasujte

u „Hrvatskom Listu“

ZIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA U TRSTU, Via Ponte Rosso 7. Vlastita palača.
Dionička glavica: K 100,000.000. — Prikuve: K 32,500.000. —
Obavlja sve bankovne, burzovne i mjenjačne poslove najkulantnije.
Brzozjavi: Živnostenska - Trst. CENTRALA U PRAGU UTEMELJENA 1868. — Telefoni br.: 2157, 1078, 1089.
PODRUŽNICE: Beč, Brno, Budjevolva, Friedek-Mlatek, Karlebad, Král. Hradeo, Iglava, Klatovy, Kolín, Krákov, Lwów, Molnik, Mor.-Ostrava, Olomuo, Pardubice, Plack, Plzen, Prostějov, Reichenberg i Tábor.

Učiteljska skupština.

Liječnik: „Bez operacije nema ni života!“

„Svako drvo, koje ne radja dobra roda, siječe se i u oganj se baca.“ (Mat. 3, 10.) — Za to, braćo, postarajte se još većma, da svoju službu i odabranje dobrim djelima utvrdite. (II. Pet. 1, 10.) — „Vjera bez dobrih djela, mrtva je stvar.“

Dvjesto tisuća naših žitelja čeka na narodni uzgoj. Čeka na stvarno izvršenje naše „deklaracije“. Besvijesno čeka, ali se ipak nada: boljemu. Ovako naprijed ići ne može.

Preko trista učitelja i učiteljica imademo; ostale inteligencije ima po broju i više; imademo 20 godina veliku hrvatsku gimnaziju u Pazinu; imademo realnu gimnaziju u Opatiji; imademo muško i žensko učiteljište; napokon imademo najviše naših stanovnika u Istri, koji su „Istrijani“. Zar se ne sramimo?! Djeca u školi kazali smo i „ovo“ i „ono“, a zar smo ih narodno uzgajali, zar naša djeca znadu, da su Hrvati, naše djevojčice Hrvatice; zar je ikada koji svećenik po onoj „Slavite Ga svi jezici!“ rekao narodu: „Ljubite rode, jezik iznad svega.“ — U njem živi, untri za njega! Zar se ne stidimo?

Gdje su korifeji (privaci) naroda? Jedan se etabliirao (nastanio) u raju, a dva u Zagrebu. Gdje su ostali? Spavaju četirgodišnjij san, a prije su drijemali. (Tko bude ovo čitao — mislit će da je pisac poludlo, je li?) — O ovome razmišljao sam drugi dan poslije skupštine. Nijesu, prijatelji, ovo moje riječi. Ovo je nešto kritika poslije velikog govora dr. Laginje u parlamentu u Beču na sjednici od 27. rujna 1917., gdje je doktor kazao i ovo: „Pučka je škola danas takova, kakova je bila prije pedeset godina, ona nam ne donša ništa za veliku masu pučanstva, ona uopće nije ništa vrijedna.“ Korak dalje pohvalio je ovaj isti gospodin naše svećenstvo, slu-

šajte: „...te je život naših svećenika upravo gladovanje.“

Razmišljam, mislim i mislim. Bože, Bože, nakon sedam mjeseci primio sam na svoju čestitu glavu 2 klg masti. Sedam mjeseci imam iskaznicu nešto u džepu, nešto u školskom ormara, a podplata nemam. Gledam cipele, gledam odijelo — sramim se. Oči sprijeda i oči straga na hlačama. Jedem kuprivu i komadčić kumpira s vodom začinjeno. Zašto nijesam državni cestar, gradski pometać, zašto nijesam ... Kinez — pak i jesam, ta mi jesmo hrvatski Kinezi.“ (Iz pisma nekoga učitelja.)

Da vam pričam o skupštini učitelja u Pazinu. E pa da! ta i vrijeme je — pa i naslov kaže o skupštini. Interesantno, je li!

Dne 18. travnja držali smo sjednicu u Pazinu. Nakon tri sata raspravljanja (i to je hrvatski) došli smo do ovih odluka: a) Dne 2. svibnja velika skupština učitelja u Pazinu; b) jedina točka „materijalne prilike učiteljsva Istre“. Na sjednici bilo nas 18 i 7 i 6. Glavni su bili ovi potonji. Označimo ih: a, b, c, d, e, f. Prvi ima dva sazove skupštinu, drugi traži prostorije, treći piše u „Hrv. List“. Nit prvi sazivlje, nit drugi traži, nit treći piše. Sesti na svoju ruku pripravlja teren. Lijepo se razvijla smisao za stvar, ali poziva nema i nema. Kuni, zaklinji, zovi, piši (pošte nemam u mjestu), šalji, troši, ali poziva nema i nema. I dodje 2. svibnja — četvrtak. Poslije podne idem po hranu. U Pazinu susretnem dva tri učitelja. Onaj četvrti od sjednice veli mi: „Što si zašpao; danas je skupština!“ Ubilo me, prijatelji! Pet sata kasnije nijesam bio u svijesnom stanju — napala me duševna letargija, apatija, indolentnost, nemoć, a u klici bio je bijes, koji je rastao i rastao, ali „jakk duh u slabom tijelu“ i „šutio sam. Svako toliko — mala erupcija — i vulkan se mirio i mirio. — Skupština trajala je tri sata. Najprije incidentat — koji će pisati zapisknik. Valja da znate, da je našoj inteligenciji mrsko pero i olovka. Ta bolest zove se učeno „idi-

šinkrasija“. Pošli smo naprijed i na koncu konca složili se, da će nas spasiti Talijani u Bujama (12. svibnja 1918.), jer su oni kulturni, marljivi, radni, složni, praktični i pаметni. Pomislite se, oni već dva mjeseca znadu kad će imati skupštinu. A mi? Gospodin predsjednik napokon javlja u „Hrv. Listu“ od 2. svibnja da će biti skupština na 2. svibnja. Za nesreću mi smo taj „Hrv. List“ primili u Pazinu dne 3. svibnja. Gospodin predsjednik sazivlje skupštinu na 9 sati prije podne, a on dolazi u Pazin na 2 sata poslije podne. Preporuča gospodin, da svi učitelji osobno dodju na skupštinu. Ako nismo, a to ćemo na svaki način postati „šunjavi“ (ludi). Slaba hrana — teške misli — i bolest je ovdje. Da li će nas možda spasiti Talijani i bečki „Froschfett“? Ja bih reko da da, jer se radi i o njihovoj koži.

Konstatiram da je na toj skupštini na sreću bilo 17 učitelja iz Pazina i okolice, 3 obaviještena učitelja iz puljskoga i toliko baš iz koparskoga kotara. Dakle, upravo 23 učitelja i učiteljica. Po shvaćanju svijeta dijelimo se sada (najnovije) u: „liberalce“, „klerikalce“ i „divljake“. Konstatiram, da je predsjednik „klerikalaca“ ovlastio „liberalca“ da ga zastupa na skupštini. Govorio je u ime „klerikalca“ njihov vodja (ali ne predsjednik, jer je on ovlastio — kako sam kazao — drugoga): „Sjedanjem silama“ iscrpili smo sasvijem program. Sad ćemo čekati 12. svibnja, a poslije toga poziv (redoviti — po pravilima našega društva) na redovitu glavnu skupštinu ili još bolje na skupštinu svih učitelja (dakako: hrvatskih) u Pazinu. Javiti treba svakomu članu mjesec dana prije. Jedina točka programa je: „Dolje se nemarnicima!“ ili izbor odbora. — Došao sam na 8 sati kući duševno i „telesno gladan. Smirio sam se. Napokon pjevao sam u psalmu: „Nemoj se, Gospodi, gnjevit na mene, što ću još jednom progovoriti. Sta bi bilo, da se nadje u Istri samo deset pravednika?“ — Gospodi, reče: „Ne ću ih pogubiti radi onih deset“. Ni deset pravednika nije bilo u Sodomi („Propast Sodome i Gomore“). Učitelj.

Polje

GIJENA listu: za citavu god. sa polugodišnim tromjesečno K. načno K 4.—, daji 16 fl. po OHLAŠI prim. apravi lista tr

Podina

Pedest godina dobila je u staričke manif. menat, i tak. trbinu, sa k. vore narodu. naš narod va. zapečatili su naroda iz po. sustvovanjem naša vlada sv. Tme je pres. medju vlade. više parlamen. u toliko, u k.

kuće. Naš p. vladi, da se. svijetom kao. podržavali o. parlamenat. mlaj volji je. (Beč nije pok. narodu; zašto. razumjevanja. lerom nema. Seidler se o. sredstva. Nj. svoj čin ekst.

Zadnje. nistar-predsje. njemačkih cilj. mentarnim p. Beču. i. prod. dijela njemačk. protiv Čeha. kuša spasiti. jega bi većin. u našoj drža. lima.

črti, računi b. čaju, fala Bo. koji se njim. poznaje niš. Sürgkhe i S.

Posve n. pravednosti. bjeda biti st. ba zastupnici. naroda na ob. rezolucija, ko. stog nepok. vječkih kultu.

prihvaćena u. rani Reprezi. Ju.

Preds. naroda, na. čekog Na. na vijećani. svibnja 191. tu zastupa.

Jedine. u našim sil. inom ratu. i da se po. stitim sam. Svi st. nutak bol. se trajno. demokracij. narodima i. biti auktor.